

**МАКЕДОНСКА БЕРЗА
НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ
АД СКОПЈЕ**

ПРАВИЛА ЗА КОТАЦИЈА

Тип на измени	Датум на усвојување од Одборот на директори на Македонската берза	Датум на прием на согласност од Комисијата за хартии од вредност	Датум на почеток на примена
Основен текст	25.02.2013	13.03.2013	15.03.2013
Одлука за измени	30.10.2014	19.11.2014	19.11.2014
Одлука за измени	19.06.2018	23.07.2018	21.08.2018
Одлука за измени	20.12.2018	23.01.2019	18.02.2019

Врз основа на член 80 и 80-а од Законот за хартии од вредност и член 41 од Статутот на Македонска берза АД Скопје, Одлуката бр.02-208/1 од 25.02.2013 за усвојување на Правила за котација на Македонска берза, Одлуката бр.02-318/1 од 13.03.2013 година за постапување по Решение бр.УП1 08-7 од 11.03.2013 на Комисија за хартии од вредност, Одлуката бр.02-1601/1 од 30.10.2014 година, Одлуката бр. 02-830/1 од 19.06.2018 година за измени и дополнување на Правилата за котација, Решението број УП 1 08-33 од 23.07.2018 година на Комисијата за хартии од вредност и Одлуката за постапување по Решението број УП 1 08-33 од 23.07.2018 година на Комисијата за хартии од вредност, Одлуката бр.02-1611/1 од 20.12.2018 година за измени и дополнувања на Правилата за котација на Берзата и Решението број УП1 08-106 од 18.01.2019 година на Комисијата за хартии од вредност се утврдува пречистен текст на

ПРАВИЛА ЗА КОТАЦИЈА

Глава I.ОПШТИ ОДРЕДБИ

Дефиниции

Член 1

Одделни изрази употребени во овие Правила го имаат следново значење:

1. Под **Пазар на хартии од вредност** се подразбираат два пазарни сегмента и тоа:
  - “Официјален пазар”, кој претставува пазар на котирани хартии од вредност, поделен на Супер котација, Берзанска котација, Задолжителна котација и Котација на мали акционерски друштва.
  - “Редовен пазар”, кој претставува пазар на некотирани хартии од вредност, поделен на Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување и Слободен пазар.
2. Под **Котација на хартии од вредност** се подразбира постапката на внесување на одредена хартија од вредност на Официјалниот пазар, согласно критериумите утврдени со овие Правила.
- 3.Под **Супер котација, Берзанска котација, Задолжителна котација и Котација на мали акционерски друштва** се подразбираат посебни подсегменти на Официјалниот пазар, градирани од највисок кон најнизок според висината на квантитативните критериуми за котација и обврските за известување утврдени со овие Правила.
4. Под **Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување** се подразбира посебен подсегмент на Редовниот пазар на кој се тргува со некотирани хартии од вредност издадени од акционерски друштва со посебни обврски за известување согласно Законот за хартии од вредност.

5. Под **Слободен пазар** се подразбира пазарен подсегмент на Берзата на кој се тргува со хартии од вредност кои не се котирали и кои не се тргуваат на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.
6. Под **Издавач** се подразбира: трговско друштво, Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единица на локалната самоуправа и Народна банка на Република Македонија со чии хартии од вредност се тргува на Берзата.
7. Под **ИСИН** се подразбира меѓународен идентификационен број за хартии од вредност, кој им се доделува на хартиите од вредност во една емисија, каде сите хартии од вредност имаат идентични права/услови.
8. Под **Проспект** се подразбира документот кој издавачот го поднесува со барањето за котација на хартии од вредност, чија содржина е дефинирана во Глава V од овие Правила. По исклучок, при котација на хартии од вредност чиј издавач е Република Македонија, државни институции, јавни претпријатија, единици на локална самоуправа или Народна банка на Република Македонија, Проспектот може да се разликува од Проспектот со содржина дефинирана во Глава V од овие Правила.
9. Под **Покровител на котација** се подразбира членка на Берзата, која се јавува во улога на посредник помеѓу Берзата и издавачот и му помага на издавачот во исполнување на неговите обврски по основ на котацијата.
10. Под **Ценовно чувствителна информација** се подразбира информација од специфична природа, која е директно или индиректно поврзана со издавачот на хартиите од вредност и која, доколку се обелодени, би можела да влијае на цената на хартиите од вредност на издавачот или да влијае на одлуката на инвеститорите да купуваат, продаваат или да ги чуваат хартиите од вредност.
11. Под **Ревидирани финансиски извештаи** се подразбираат целосните консолидирани и неконсолидирани ревидирани годишни финансиски извештаи, изготвени согласно меѓународните стандарди за финансиско известување или меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија, составени од: Извештај на независниот ревизор, Ревидиран биланс на состојба, Ревидиран биланс на успех, Ревидиран извештај за паричните текови, Ревидиран извештај за промените во капиталот и Ревидираните белешки кон финансиските извештаи.
12. Под **Капитал** се подразбира главнината на издавачот добиена како разлика помеѓу вкупните средства и вкупните обврски на друштвото определени врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи, чиешто главни компоненти се основната главнина, износот уплатен над номиналниот износ, односно премијата на акциите, ревалоризационата и други резерви и акумулираната добивка.

13. Под **Номинален капитал** се подразбира основната главнина на издавачот која е еднаква на збирот на номиналната вредност на сите акции од друштвото;
14. Под **СЕИ-НЕТ** се подразбира систем за електронски информации за котираните друштва, преку кој издавачот ги објавува сите ценовно чувствителни информации и известувања согласно Глава VI од овие Правила. Известувањата објавени на СЕИ-НЕТ Берзата ги прави достапни за јавноста.

Глава II. ПАЗАРНИ СЕГМЕНТИ

1. ОФИЦИЈАЛЕН ПАЗАР

Општи услови кои се однесуваат на издавачот

Член 2

1. Издавач може да биде трговско друштво, Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единица на локалната самоуправа или Народна банка на Република Македонија. Доколку се работи за издавач кој е трговско друштво, истото мора да биде регистрирано во Република Македонија и да работи во согласност со законските прописи.
2. Издавачот, како и неговата дејност, мораат да бидат погодни за котација според мислењето на Берзата. Берзата треба да има информации дека постои доволен интерес за хартиите од вредност за кои се бара котација.
3. Друштвото што за првпат бара котација треба да има соодветно искуство и углед во дејноста.
4. Издавачот е должен да има изготвено ревидирани годишни финансиски извештаи за периодот кој е наведен во Посебните услови за котирање.
5. Берзата води Регистар за секој издавач во кој се чуваат и евидентираат сите релевантни податоци и документи за издавачот.

Општи услови кои се однесуваат на хартиите од вредност

Член 3

1. Хартиите од вредност за кои се бара котација на Берзата треба да бидат целосно уплатени и неограничено преносливи, како и да бидат издадени во дематеријализирана форма.
2. Кога се поднесува барање за котација на Официјалниот пазар за било кој род хартии од вредност, барањето мора да се однесува на сите хартии од вредност од тој род.

3. За секоја наредна емисија на хартии од вредност од ист род и вид како оние што се веќе котираани, издавачот ја известува Берзата за степенот на реализација на новата емисија.
4. На котација на Официјалниот пазар на Берзата може да бидат примени и хартии од вредност кои се конвертибилни или заменливи за акции, само под услов ако акциите во кои може да се конвертираат односно заменат се веќе котираани на Официјалниот пазар на Берзата или ако истовремено се бара котација и за нив.

1.1. КОТАЦИЈА НА АКЦИИ

Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Супер котација Член 4

1. За одредени акции да можат да бидат котираани на подсегментот Супер котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните три години, од кои за последната година со мислење без резерва
2.	Финансиски резултати	остварена добивка најмалку во последните три години
3.	Капитал	најмалку 10.000.000 евра
4.	Распространетост на родот на акциите во јавноста	најмалку 20%
5.	Број на акционери	најмалку 200
6.	Интернет страница	Издавачот треба да поседува сопствена интернет страница, на Македонски и Англиски јазик

2. Распространетоста на најмалку 20% од акциите од одреден род треба да биде во сопственост на најмалку 200 акционери. При пресметката на процентот од горниот став, се изземаат акциите што ги поседуваат:
  - а) членовите на органите на управување на издавачот, доколку поседуваат над 5% од родот на акции,
  - б) позначителни акционери (индивидуални или институционални) со над 10% сопственост на родот на акции и
  - в) акциите во сопственост на Република Македонија и државни институции, доколку поседуваат над 10% од родот на акции.

Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Берзанска котација Член 5

1. За одредени акции да можат да бидат котираани на подсегментот Берзанска котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните две години
2.	Капитал	најмалку 5.000.000 евра
3.	Распространетост на родот на акциите во јавноста	најмалку 10%
4.	Број на акционери	најмалку 100
5.	Интернет страница	Издавачот треба да поседува сопствена интернет страница

2. На Берзанска котација може да бидат примени и акции издадени од издавач кој нема ревидирани финансиски извештаи за последните две години, доколку во последната година има издадено хартии од вредност по пат на јавна понуда.
3. Распространетоста на најмалку 10% од акциите од одреден род треба да биде во сопственост на најмалку 100 акционери. При пресметката на процентот од горниот став, се изземаат акциите што ги поседуваат:
- членовите на органите на управување на издавачот, доколку поседуваат над 5% од родот на акции,
  - позначителни акционери (индивидуални или институционални) со над 10% сопственост на родот на акции и
  - акциите во сопственост на Република Македонија и државни институции, доколку поседуваат над 10% од родот на акции.

Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Задолжителна котација
Член 6

1. За одредени акции да можат да бидат котираани на подсегментот Задолжителна котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските Извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните две години
2.	Номинален капитал	најмалку 1.000.000 евра
3.	Распространетост на родот на акциите во јавноста	најмалку 1%
4.	Број на акционери	најмалку 50

2. Распространетоста на најмалку 1% од акциите од одреден род треба да биде во сопственост на најмалку 50 акционери. При пресметката на процентот од горниот став, се изземаат акциите што ги поседуваат:
- членовите на органите на управување на издавачот, доколку поседуваат над 5% од родот на акции,

- б) позначителни акционери (индивидуални или институционални) со над 10% сопственост на родот на акции и
- в) акциите во сопственост на Република Македонија и државни институции, доколку поседуваат над 10% од родот на акции.

Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Котација на мали акционерски друштва
Член 7

1. За одредени акции да можат да бидат котирани на подсегментот Котација на мали акционерски друштва, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските Извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последната година
2.	Капитал	најмалку 250.000 евра

2. Издавачот чии акции котираат на подсегментот Котација на мали акционерски друштва е должен најмалку една година од датумот на котација да ги врши известувањата по основ на постојаните обврски за известување од глава VI преку овластен покровител за котација на Берзата.

1.2. КОТАЦИЈА НА ДОЛЖНИЧКИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Посебни услови за котирање на долгорочни должнички хартии од вредност на подсегментот Берзанска котација
Член 8

1. За одредени долгорочни должнички хартии од вредност да бидат котирани на подсегментот Берзанска котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните две години
2.	Вкупна номинална вредност на реализирана емисија	најмалку 200.000 ЕВРА

Доколку издавачот има оперативна историја помалку од две години, потребно е да има ревидирани финансиски извештаи за последната година.

2. Долгорочните должнички хартии од вредност чиј издавач е Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единиците на локалната самоуправа или Народната Банка на Република Македонија и долгорочни должнички хартии од вредност за кои издала гаранција Република Македонија, се внесуваат на котација на Официјалниот пазар по барање на издавачот.

3. Долгорочните должнички хартии од вредност од издавачите чии акции или долгорочни должнички хартии од вредност веќе котираат на Официјалниот пазар на Македонската берза се внесуваат на котација по доставувањето само на податоците наведени во член 30 од овие Правила.
4. Долгорочните должнички хартии од вредност треба да ги содржат следниве елементи, односно да ги исполнат следните услови:
  - Да имаат номинална вредност;
  - Ако имателот има право на камата, податоци за начинот и периодот на пресметка на камата;
  - Акумулираната камата да биде определена или определлива на дневна основа;
  - Податоци за датумот на достасување на главнина и камата;
  - Ако издавачот има право на предвремен откуп на долгорочните должнички хартии од вредност, податоци за откупната вредност по која може да го оствари тоа право или начинот на нејзиното одредување, податоци за начинот на остварување на тоа право и евентуални други услови во врска со истото.
5. При поднесувањето на барањето за котација на долгорочните должнички хартии од вредност, рокот на достасување на долгорочните должнички хартии од вредност не смее да е пократок од 1 година од датумот на прием на долгорочните должнички хартии од вредност на котација на Официјалниот пазар.

Посебни услови за котирање на краткорочни должнички хартии од вредност на подсегментот Берзанска котација
Член 9

1. За одредени краткорочни должнички хартии од вредност да бидат котирани на подсегментот Берзанска котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последната година
2	Вкупна номинална вредност на реализирана емисија	најмалку 200.000 ЕВРА

2. Краткорочните должнички хартии од вредност за кои издавач е Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единиците на локалната самоуправа или Народната Банка на Република Македонија и краткорочните должнички хартии од вредност за кои издала гаранција Република Македонија, се внесуваат на котација на Официјалниот пазар по поднесено барање од издавачот.

3. Краткорочните должнички хартии од вредност од издавачите чии акции или долгорочни должнички хартии од вредност веќе котираат на Официјалниот пазар на Македонската берза се внесуваат на котација по доставувањето само на податоците наведени во член 30 од овие Правила.

1.3. КОТАЦИЈА НА ДРУГИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Посебни услови за котирање на други хартии од вредност на подсегментот Берзанска котација

Член 9-а

1. На Официјалниот пазар, на подсегментот Берзанска котација можат да бидат котирани и други хартии од вредност дефинирани во Законот за хартии од вредност, како и други финансиски инструменти кои според Комисијата за хартии од вредност се сметаат за хартии од вредност.
2. Основен услов за котација на другите хартии од вредност од точка 1 на овој член е истите да бидат издадени врз основа одобрение од Комисијата за хартии од вредност, како и да ги исполнуваат општите услови кои се однесуваат на издавачот и на хартиите од вредност утврдени во член 2 и член 3 од со овие правила.
3. Покрај условот за котација од став 2 на овој член, за котација на други хартии од вредност потребно е да бидат исполнети и следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последната година
2	Вкупна номинална вредност на реализирана емисија	најмалку 200.000 ЕВРА

4. Другите хартии од вредност од издавачите чии акции или долгорочни должнички хартии од вредност веќе котираат на Официјалниот пазар на Македонската берза се внесуваат на котација по доставување само на податоците наведени во член 30-а од овие Правила.
5. Одборот на директори на Берзата за секоја поединечна хартија од вредност, во зависност од нејзините карактеристики како и во зависност од карактеристиките на издавачот може да побара од издавачот исполнување на дополнителни услови за котација.

2. РЕДОВЕН ПАЗАР

2.1. Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување

Општи одредби

Член 10

1. Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување е пазарниот подсегмент на Берзата на кој се внесени некотираните хартии од вредност

издадени од акционерски друштва со посебни обврски за известување, согласно Законот за хартии од вредност.

2. Акционерските друштва чии акции се тргуваат на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување имаат обврски за известување на јавноста согласно Законот за хартии од вредност и актите на Комисијата за хартии од вредност и се водат во посебен Регистар на Комисијата за хартии од вредност.

Постапка за регистрација на пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување

Член 11

1. Берзата врши регистрација на хартиите од вредност на акционерските друштва со посебни обврски за известување на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување откако ќе добие писмено известување од страна на Комисијата за хартии од вредност за нивно внесување во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.
2. Доколку известувањето од став 1 на овој член се однесува на хартии од вредност кои во моментот на приемот на известувањето од Комисијата за хартии од вредност не се во активна состојба за тргување на Слободен пазар, Берзата ќе изврши регистрација на овие хартии од вредност, а со истите ќе се тргува откако ќе се изврши проверка на расположливоста на хартиите од вредност за тргување во овластен депозитар.
3. По извршената регистрација, Берзата ги известува членките за акционерските друштва со кои ќе се тргува на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.
4. Берзата, во исклучителни случаи, по свое дискреционо право може да изврши регистрација на одредени хартии од вредност на акционерски друштва со посебни обврски за известување кои во моментот на приемот на известувањето од Комисијата за хартии од вредност не се во активна состојба за тргување на Слободен пазар, но истите нема да бидат во активна состојба на тргување доколку не се исполнети условите од став 2 на овој член, односно доколку се оцени дека со прифаќањето би се нарушил интегритетот на пазарот или би се довеле во заблуда потенцијалните инвеститори.
5. Берзата ја известува Комисијата за хартии од вредност за неактивната состојба на тргување на хартии од став 4 на овој член со наведување на причините за истото.

2.2. Слободен пазар

Општи одредби

Член 12

Слободен пазар е пазарниот подсегмент на кој се тргува со сите други хартии од вредност освен оние што се тргуваат на Официјалниот пазар и на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.

Постапка за регистрација на слободниот пазар

Член 13

1. Берзата врши прием за тргување на хартиите од вредност на Слободниот пазар врз основа на барање во писмена форма, поднесено од членката на Берзата, по налог на клиентот.
2. Барањето за прием за тргување на Слободниот пазар, ги содржи најмалку следните податоци:
  - а) назив на издавачот на хартиите од вредност,
  - б) матичен број на издавачот на хартиите од вредност,
  - в) ИСИН на хартијата од вредност,
  - г) видот и родот на хартијата од вредност,
  - д) номиналната вредност на хартијата од вредност
  - ѓ) за должнички хартии од вредност се поднесуваат и следниве податоци:
    - Амортизациониот план и начин на отплата.
    - Називите и адресите на институциите кои вршат исплата.
    - Датумот на достасување и сите евентуални предвремени датуми на отплата.
    - Датумот од кој почнува да се пресметува каматата, како и датумот на достасување на каматата.
    - Начин (формула) на пресметување на каматата.
    - Други податоци, по барање на Берзата.
3. За точноста на податоците наведени во барањето е одговорна членката на Берзата.
4. Берзата го одобрува приемот на хартиите од вредност на слободниот пазар, по извршената проверка за расположливоста на хартиите за тргување, соодветниот ИСИН број и усогласување на берзанските шифри на хартиите од вредност со овластен депозитар.
5. Доколку Берзата од Централниот депозитар за хартии од вредност добие информација дека предметните хартии од вредност не се расположливи за тргување, истите не се внесуваат за тргување на Слободниот пазар, за што Берзата ја известува членката која го поднела барањето.
6. Секоја хартија од вредност мора да биде регистрирана на Берзата и да добие соодветна шифра најмалку 1 ден пред денот на тргување.

7. Берзата, во исклучителни случаи, по свое дискреционо право може да одбие прием и регистрација на одредена хартија од вредност, доколку оцени дека со прифаќањето би се нарушил интегритетот на пазарот или би се довеле во заблуда потенцијалните инвеститори или доколку утврди дека хартиите од вредност не се целосно уплатени и неограничено преносливи, за што Берзата ја известува членката која го поднела барањето.
8. Одлуката за одбивање на регистрација на хартија од вредност на Слободниот пазар ја носи Одборот на директори на Берзата. Членката на Берзата која го поднела барањето за прием на тргување на хартии од вредност на Слободен пазар може да поднесе жалба против оваа одлука до Комисијата за хартии од вредност, преку Берзата, во рок од 8 дена по приемот на одлуката.

Глава III. ПОКРОВИТЕЛ НА КОТАЦИЈАТА

Општи одредби

Член 14

Покровител на котација е брокерска куќа/банка, членка на Берзата, кој се јавува во улога на посредник помеѓу Берзата и издавачот во постапката на котација на хартии од вредност и му помага на издавачот во исполнување на неговите обврски по основ на котацијата.

Обврски и одговорности на покровителот

Член 15

1. Покровителот е должен:
  - да претставува посредник помеѓу Берзата и издавачот во постапката на котација на хартии од вредност;
  - да ја достави целокупната документација потребна за котација;
  - да обезбеди од Берзата одобрение за проспектот;
  - да обезбеди исполнување на посебните обврски за известување од глава VI на овие Правила за издавачите кај кои се јавува како покровител за котација на подсегментот Котација на мали акционерски друштва во период од најмалку една година од датумот на прием на котација акциите на издавачот.
2. Пред поднесувањето на барањето за котација, покровителот е должен да се увери дека органите на управување на издавачот се запознаени со одговорноста за исполнувањето на обврските кои произлегуваат од Правилата за котација, особено со постојаните обврски за објавување на важни информации, со цел зачувување на интегритетот на пазарот.
3. Покрај претходните одредби, Берзата во одредени случаи може директно да комуницира со издавачот или неговиот советник (ревизор, правен застапник,

консултант и сл.), кој не е покровител на котацијата, сè со цел правилно да се протолкуваат и спроведат барањата и одредбите од Правилата за котација.

Глава IV. ПОСТАПКА НА ПРИЈАВУВАЊЕ НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ЗА КОТАЦИЈА

Барање за котација

Член 16

1. За котација на хартии од вредност издавачот, преку својот покровител, до Берзата доставува барање за котација, со целокупната пропратна документација. Доколку се работи за барање за котација на акции, потребно е да се наведе дали барањето се однесува на котација на акции на Супер котација, Берзанска котација, Задолжителна котација или на Котација на мали акционерски друштва.
2. Барањето за котација, заедно со целокупната пропратна документација, го разгледува Комисијата за котација на Берзата, формирана од страна на Одборот на директори на Берзата. Комисијата за котација врз основа на поднесеното барање и документацијата подготвува мислење со предлог до Одборот на директори. По потреба, Комисијата за котација може да бара дополнување на документацијата поднесена во прилог на барањето, доколку се оцени дека е потребно.

Одлучување во врска со барањето за котација

Член 17

1. Одборот на директори на Берзата го разгледува барањето за котација и предлогот од Комисијата за котација. По потреба, Одборот на директори може да бара дополнување на поднесеното барање, со цел да добие податоци што ги смета за потребни.
2. Одборот на директори донесува одлука за котација во рок не подолг од 60 дена од денот на приемот, односно комплетирањето на барањето за котација.
3. Ако Одборот на директори на Берзата не го одобри барањето за котација, издавачот може да вложи жалба до Комисијата за хартии од вредност, преку Берзата во рок од 8 дена од денот на приемот на одлуката.
4. Во одлуката за прием на хартиите од вредност на котација се наведува датумот на отпочнување на котација и за истото се известуваат членките на Берзата и јавноста.

Документација која е потребна за пријавување за котација
Член 18

1. За котација на одредена хартија од вредност, покровителот на котацијата до Берзата треба соодветно на типот на издавач и на хартиите од вредност за кои се бара котација да поднесе:
  - барање за котација, потпишано од застапникот по закон на издавачот,
  - договор меѓу издавачот и брокерска куќа/банка, членка на Берзата, чиј предмет на регулирање е дејствувањето како покровител за котација;
  - одлука од соодветниот орган на издавачот, со кој се одобрува котацијата на хартиите од вредност;
  - одлука од соодветниот орган дека ги прифаќа одредбите од Правилата за котација и сите нивни понатамошни измени;
  - изјава на застапникот по закон за точноста на податоците во документацијата за котација;
  - актот за издавање на хартиите од вредност;
  - три примероци од Проспектот за котација, изработен согласно елементите наведени во Глава V;
  - пречистен текст на статутот на издавачот во печатена и електронска форма,
  - потврда од овластен депозитар, не постара од 3 дена, дека не се воспоставени ограничувања на преносливоста на ниво на емисија на акции од ист род за кои се поднесува барање за котација;
  - доказ за уплатен еднократен надоместок за котација;
  - примерок од тековна состојба на друштвото не постар од три дена;
  - ревидирани годишни финансиски извештаи за претходните години чиј број е наведен во одредбите од Глава II;
  - примероци од сите донесени одлуки на издавачот со кои се одобрени сите измени во номиналниот капитал на издавачот до кои дошло во претходните години чиј број е наведен во одредбите од Глава II и доказ дека истите се запишани во трговскиот регистар;
  - изјава од покровителот за котација согласно член 15, став 2 од овие Правила;
  - изјава од застапникот по закон на издавачот дека издавачот има воспоставено внатрешна организација, систем и постапки кои обезбедуваат навремена достапност на информациите на пазарот и
  - други документи по барање на Берзата.

Договор за котација
Член 19

Застапникот по закон на издавачот потпишува договор за котација со Берзата во кој се регулираат прават и обврските на договорните страни кои произлегуваат од котацијата согласно овие Правила, законските и подзаконските акти.

Глава V.ПРОСПЕКТ

1. Општи одредби Член 20

1. При поднесувањето на барањето за котација издавачот е должен да достави Проспект.
2. Проспектот мора да ги содржи сите елементи кои се наведени во оваа Глава, а кои на инвеститорите ќе им овозможат информативна проценка на имотот и обврските, финансиската состојба, добивката и загубата, развојните можности, како и правата кои ги носат хартиите од вредност.
3. Проспектот мора да има одобрение од Берзата пред неговото објавување. Одобрението се издава кога Берзата оценила дека информациите содржани во проспектот се целосни.
4. После одобрувањето на Проспектот од страна на Берзата, истиот се доставува до Берзата во електронска форма (MS Word или PDF формат) и во печатена форма, во три примероци.
5. Доколку се поднесува барање за котација на акции на Супер котација, Проспектот се доставува и на Македонски и на Англиски јазик.
6. Издавачите кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност за емисија на хартии од вредност по пат на јавна понуда не постаро од 12 месеци, при поднесување на барањето за котација на хартии од вредност го поднесуваат Проспект одобрен од Комисијата за хартии од вредност.

Дополнителни информации Член 21

1. Издавачот е должен да ја извести Берзата доколку, во било кое време по одобрувањето на Проспектот и пред внесувањето на хартиите од вредност на Официјалниот пазар, утврди дека се појавила нова позначајна измена, која инаку би требала да се вклучи во Проспектот во времето на неговата изработка.
2. Берзата може да прифати и одобри необјавување на некоја информација, доколку оцени дека :
  - информацијата е помалку важна и не влијае на проценката на имотот, обврските, финансиската состојба, добивката и загубата и развојните можности на издавачот;
  - нејзиното објавување би било спротивно на јавниот интерес и
  - нејзиното објавување би му наштетило на издавачот, а самото необјавување нема битно влијание врз проценката на перформансите на издавачот.

2. Задолжителни елементи во Проспектот

Основни податоци

Член 22

Проспектот да ги содржи следниве основни податоци:

- Насловна страна на проспектот (на која стои одредбата дека е тоа проспект, логото на друштвото, називот на друштвото и адресата на друштвото, датумот на изработката и покровителот на котацијата);
- Изјава на органот на управување на издавачот (име и функција на лицето/лицата, кои ја даваат изјавата) со следната содржина: „Според нашите уверувања и согласно нашите сознанија и податоци со кои располагаме, под целосна морална, материјална и кривична одговорност, изјавуваме дека сите податоци од овој проспект сочинуваат целосно и вистинито прикажување на имотот и обврските, добивките и загубите, финансиската и деловната состојба на издавачот, правата содржани во хартиите од вредност и дека не се изоставени податоци кои би можеле да влијаат на целовитоста и вистинитоста на овој проспект“;
- Називите и адресите на банките на издавачот, покровителот на котацијата, правните советници и останатите советници;
- Називите и адресите на друштвата за ревизија кои извршиле ревизија на годишните сметки на издавачот за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни сегменти;
- Било какви квалификации на ревидираните годишни финансиски извештаи, одбивање на ревизорот да даде мислење на извештаите, или давање на негативно мислење на извештаите, доколку ги има;
- Мислење од надворешен експерт за делови од Проспектот, доколку истото е изготвено;
- Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето, бројот на акции и нивната номинална вредност.

Податоци за издавачот и капиталот на издавачот

Член 23

Проспектот ги содржи следниве податоци за издавачот и капиталот на издавачот:

- Назив и седиште на издавачот;
- Тековна состојба од Трговскиот регистар не постара од три дена;
- Износот на вкупниот капитал, поодделните родови на акции со нивните главни карактеристики, бројот и вкупната номинална вредност на секој род;
- Податоци за распространетоста на родот на акциите во јавноста и вкупниот број на акционери
- Одредбите од статутот кои ги регулираат промените во капиталот на издавачот и правата кои произлегуваат од различните родови на акции;
- Промените во структурата на капиталот за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти, во смисла

на износите на емитираниот капитал и бројот и родовите на акции кои го сочинуваат номиналниот капитал;

- Износот на сите должнички конвертибилни хартии од вредност, со опис за правилата и процедурите на конверзија;
- Имињата односно називите на акционерите кои поседуваат над 5% од акциите со право на глас;
- Доколку издавачот поседува мнозинско учество во одредени друштва, краток опис на меѓусебната поврзаност, како и родот и бројот на акциите во сопственост на издавачот;
- Ревидирани финансиски извештаи на издавачот и/или консолидирани ревидирани финансиски извештаи на издавачот и неговите зависни друштва, за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти;
- Податоци и информации доколку издавачот е во постапка на издавање на акции заради спојувања, поделби, или понуди за преземања други друштва.

Податоци за деловни активности на издавачот

Член 24

Проспектот ги содржи следниве податоци за деловните активности на издавачот:

- Опис на основните дејности на издавачот, наведувајќи ги главните производи и услуги;
- Информација за значајни нови производи;
- Приказ на приходите од продажба за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти;
- Краток приказ на степенот на зависност (доколу постои) од патенти, лиценци, индустриски, комерцијални или финансиски договори или нови производни постапки, доколку истите се од голема важност за работењето на издавачот;
- Информации за политиката на развојот и истражување на нови производи и постапки, во изминатите три години, доколку се значителни;
- Информации за сите судски или арбитражни постапки, кои се во тек или ќе настанат и кои можат да имаат значително влијание на финансиската состојба на издавачот;
- Бројот на вработени и квалификационата структура во изминатите три години;
- Опис и вредност на значителните инвестиции во основни средства и вложувања во хартии од вредност на други трговски друштва, за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти;
- Место и позиција на издавачот во гранката (описно).

Финансиски податоци

Член 25

Проспектот ги содржи следниве финансиски податоци:

- Информација за следните финансиски податоци за последните три години:
  - а) вкупни средства,

- б) вкупни обврски,
  - в) добивка пред оданочување/загуба,
  - г) нето добивка по акција,
  - д) коефициент цена/добивка,
  - ѓ) коефициент цена/книговодствена вредност на акција,
  - е) износ на исплатена дивиденда по акција,
  - ж) дивиденден принос.
- Податоци за трговските друштва во кои издавачот има мнозинско учество, а кои може да имаат влијание на проценката на имотот и обврските на издавачот, финансиската состојба или добивката и загубата:
    - а) називот и адресата на трговското друштво,
    - б) дејноста,
    - в) уделот на капиталот во сопственост на издавачот,
    - г) вкупен капитал,
    - д) резерви,
    - ѓ) добивка или загуба од редовната активност, по оданочување, за последната година,
    - е) износот на дивидендата исплатен за последната година,
    - ж) износот на долгот на издавачот и спрема издавачот, во однос на трговските друштва во кои има сопственост.
  - Доколку издавачот има мнозинско учество во други трговски друштва, доставува консолидирани годишни финансиски извештаи;
  - Во консолидираните финансиски извештаи можат да бидат вклучени и друштва во кои издавачот има учество или значајно учество, ако органите на управување на друштвото сметаат дека вклучувањето ќе доведе до поцелосен приказ на имотната состојба и добивката на друштвото со мнозински удел;
  - Кога издавачот го вклучува само консолидираниот финансиски извештај во Проспектот, мора да го наведе износот на консолидирана добивка или загуба по акција, по оданочување, за последните три години.

Податоци за акциите за кои се бара котација
Член 26

Проспектот ги содржи следниве податоци за акциите за кои се бара котација:

- Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето, бројот на акции и нивната номинална вредност;
- Опис на правата кои им припаѓаат на акциите, а особено: правото на глас, правото на учество во добивката, како и правата во случај на стечај односно ликвидација на издавачот;
- Наведување на одредбите од Статутот на друштвото кои се однесуваат на: Собранието на акционери, соопштенија за акционерите, право на глас, дивиденда, ликвидација на друштвото, откуп на сопствени акции;
- Статистички податоци за тргувањето со акциите на друштвото за период од три години.

Податоци за органите на управување на издавачот Член 27

1. Проспектот ги содржи следниве податоци за органите на управување на издавачот:

- Име и презиме, деловна адреса, функцијата што ја вршат кај издавачот и датум од кога ја вршат таа функција членовите на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот, наведување кои од неизвршните членови на овие органи се сметаат за независни, како и податок за основните активности на овие лица надвор од работењето кај издавачот, доколку тие активности се значајни за тој издавач;
- Податок за природата на било каква поврзаност помеѓу лицата од алинеја 1;
- Детални податоци за членовите на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот;
- Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на горенаведените лица;
- Имињата на друштвата во кои горенаведените лица се членови на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор или се содружници односно акционери во било кое време во последните пет години, наведувајќи дали лицето сеуште е или не е веќе член или содружник односно акционер;
- Податок дали горенаведените лица биле членови на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка во последните пет години;
- Податок дали на некое од горенаведените лица му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работење на издавачот во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната);
- Податок дали горенаведените лица имаат сопствено учество во основната главнина на издавачот и во гласачката структура на издавачот, со податок за износот на тоа учество.

2. Доколку не постои некој од податоците наведени погоре кои издавачот треба да ги објави, да се даде изјава дека не постои таков податок.

3. Во Проспектот се наведуваат податоци за судир на интереси помеѓу членовите на одборот на директори односно на управниот и надзорниот одбор на издавачот и тоа:

- Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои овие лица ги имаат кај издавачот и нивните приватни интереси или други одговорности. Во случај доколку не постои судир на интереси, да се даде изјава дека не постои;
- Податок за постоењето на договор или соработка помеѓу овие лица и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што било кое од овие лица било избрано за член на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот;

- Детални податоци за постоењето на било какво ограничување на располагањето со акциите кои членовите на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот ги поседуваат кај издавачот, во определен временски период, за што овие лица се согласиле.

Развојни перспективи Член 28

Проспектот ги содржи следниве податоци за развојните перспективи:

- Информација за развојните перспективи во деловното работење, особено во производството, продажбата и трошоците за период од 3 години;
- Основните претпоставки и проценка за движење на добивката во наредните 3 години.

Финансиски извештаи Член 29

Финансиските извештаи ги опфаќаат целосните консолидирани и неконсолидирани ревидирани годишни финансиски извештаи за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни сегменти, изготвени согласно меѓународните стандарди за финансиско известување или меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија, составени од: Извештај на независниот ревизор, Ревидиран биланс на состојба, Ревидиран биланс на успех, Ревидиран извештај за паричните текови, Ревидиран извештај за промените во капиталот и Ревидираните белешки кон финансиските извештаи.

3. Задолжителни податоци за котација на должнички хартии од вредност Член 30

1. При котација на должнички хартии од вредност задолжително се доставуваат податоците од член 22 до член 29, освен податоците од член 26 од овие Правила, со соодветно прилагодување на карактеристиките на должничките хартии од вредност и на издавачите на должнички хартии од вредност.
2. Освен податоците од став 1 на овој член, потребно е да се наведат и следните податоци, соодветно според видот на должничката хартија од вредност:
  - Опис на видот и класата на должничките хартии од вредност за кои се бара котација;
  - Номинална вредност на хартијата од вредност и на емисијата;
  - Валута на која гласат хартиите од вредност (доколку хартиите од вредност се деноминирани во странска валута - се наведува курсот по кој ќе се пресметува денарската противвредност);
  - Рангирање на хартијата од вредност, вклучувајќи и податоци за клаузулите кои имаат влијание на рангирањето или ги субординираат хартиите од вредност на одредени сегашни или идни обврски на издавачот;

- Опис на правата кои произлегуваат од хартиите од вредност, било какви ограничувања на правата и начинот на кој се остваруваат тие права;
- Висина на каматната стапка. Во случаи каде каматната стапка не е фиксна, се наведува опис на основницата од која зависи висината на каматната стапка како и методот според кој се врши пресметката на каматната стапка според наведената основница. Воедно се посочува и место (извор на информации) на кое може да се добијат информации за минатите и идните перформанси и осцилации на основницата;
- Амортизациониот план и начин на отплата;
- Називите и адресите на институциите кои вршат исплата;
- Датумот на достасување и сите евентуални предвремени датуми на отплата;
- Датумот од кој почнува да се пресметува каматата, како и датумот на достасување на каматата;
- Начин (формула) на пресметување на каматата;
- Одлука врз основа на која се издадени должничките хартии од вредност
- Карактерот на гаранцијата, во врска со осигурување до целосна отплата;
- Доколку се работи за заменливи/конвертибилни должнички хартии од вредност, информации за родот на акциите кои се нудат со конверзијата;
- Доколку се работи за заменливи/конвертибилни должнички хартии од вредност, условите и постапката на конверзија;
- Податоци за гарантот, доколку исполнувањето на обврските од хартиите од вредност е гарантирано од едно или повеќе лица;
- Висина на основната главнина на издавачот и процентот на учество на емисијата на должнички хартии од вредност во основната главнина и во главнината;
- Извори на средства од каде што ќе бидат отплатани должничките хартии од вредност;
- Ограничувања кои ги носат хартиите од вредност, а кои служат за заштита на идните купувачи на хартии од вредност и
- Други податоци, по барање на Берзата.

3. Покрај податоците од став 1 и 2 на овој член, во случај кога барање за котација на должнички хартии од вредност се однесува на котација на обезбедени обврзници, задолжително се доставуваат и следните податоци:

- Податоци за заедничкиот застапник на сопствениците на обезбедени обврзници;
- Податоци за правата и обврските на заедничкиот застапник;
- Податоци за видот на обезбедувањето (број на договор, дата на регистрирање на договорот во соодветниот регистар, страни во договорот за залог, временски период за кој се однесува обезбедувањето и вредност на обезбедувањето)
- Податоци за видот на осигурувањето, доколку недвижниот имот е осигуран;
- Податоци за надоместокот за застапникот изразен како процент од вкупната вредност на издадените обврзници;
- Податоци за надлежниот суд во случај на спор меѓу издавачот на обврзницата и застапникот;
- Податоци за трошоците за реализација на договорот за залог;

- Рокови за започнување на постапката за реализирање на договорот за залог во случај на неплаќање на главницата и договорената камата во предвидениот рок;
- Податок дека со купувањето на обезбедените обврзници, сопственикот на обврзниците го прифаќа договорот што издавачот го склучил со заедничкиот застапник во согласност со закон.
- Податоци за обврските на издавачот на обезбедени обврзници во периодот од издавањето до рокот на достасување на обезбедените обврзници и
- Други податоци, по барање на Берзата.

4. Задолжителни податоци за котација на други хартии од вредност **Член 30-а**

1. При котација на други хартии од вредност, се доставуваат податоците од член 22 до член 29, освен податоците од член 26 од овие Правила, со соодветно прилагодување на карактеристиките на хартиите од вредност и на издавачите на хартиите од вредност.
2. Освен податоците од став 1 на овој член, потребно е да се наведат и сите податоци за хартиите од вредност за кои се бара котација содржани во актот за нивното издавање, податоците за елементите, правата и обврските од хартиите од вредност, кои произлегуваат од закон или друг акт донесен врз основа на закон како и други податоци, по барање на Берзата.

5. Издавање и дистрибуција на проспекто **Член 31**

1. Проспектот и дополнителните информации за проспекто и формалното известување не смее да се издадат, огласат или да бидат во циркулација, сè додека не се одобрени од страна на Берзата.
2. Проспектот мора јавно да се издаде и стави на располагање (во електронска и печатена форма и бесплатно) на јавноста:
  - а) во Берзата,
  - б) во седиштето на издавачот,
  - в) во седиштата на покровителот
  - г) на интернет страницата на издавачот (доколку издавачот има своја интернет страница).
3. Копиите на последните ревидирани финансиски извештаи согласно посебните услови за котација на соодветниот пазарен подсегмент мора да бидат на располагање за увид, заедно со копиите на проспекто на адресите од став 2 на овој член.

Глава VI. ПОСТОЈАНИ ОБВРСКИ НА ИЗДАВАЧОТ ЧИИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ КОТИРААТ НА ОФИЦИЈАЛНИОТ ПАЗАР

Објавување на податоци и информации преку СЕИ-НЕТ Член 32

1. Со цел да не се создаде лажна слика на пазарот за хартиите од вредност, издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата има постојана обврска да ги објавува сите информации нужни за проценка на моменталната состојба на друштвото.
2. Секоја ценовно чувствителна информација за издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата треба да биде објавена преку СЕИ-НЕТ пред истата да биде објавена во јавноста. Берзата може да пропише обрасци за објавување на ценовно чувствителни информации.
3. Издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар потребно е да назначи и да објави преку СЕИ-НЕТ лице за контакт со инвеститорите како и e-mail адреса и телефон за контакт.
4. Издавачите на должнички хартии од вредност од денот на котација до истекот на рокот на достасување и до целосното исплаќање на должничките хартии од вредност се должни да известуваат согласно одредбите на Правилата за котација кои ги регулираат обврските за известување на издавачите чии хартии од вредност котираат на подсегментот Берзанска котација, соодветно на карактеристиките на должничките хартии од вредност и на карактеристиките на издавачот.
5. Издавачите на други хартии од вредност се должни да известуваат согласно одредбите на Правилата за котација кои ги регулираат обврските за известување на издавачите чии хартии од вредност котираат на подсегментот Берзанска котација, соодветно на карактеристиките на хартиите од вредност и на карактеристиките на издавачот.
6. Доколку издавачите имаат котирано акции, должнички хартии од вредност и други хартии од вредност, издавачите ќе имаат обврски за известување согласно највисокиот пазарен подсегмент на кој се котираат нивните хартии од вредност.

Објавувања сврзани со деловното работење Член 33

Издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата е должен, без одлагање, да ги објави следните ценовно чувствителни информации:

- поведување на претходна постапка заради утврдување на постоење услови за отворање на стечајна постапка и исход од истата
- промена на дејноста на трговското друштво или холдингот;
- припојување, спојување, поделба или преземање на друштвото;
- измени во Статутот на друштвото;

- заедничко вложување и вложувања во друштва во кои издавачот има значајно или мнозинско учество;
- нови инвестиции во основни средства или во хартии од вредност кои надминуваат 10% од капиталот на друштвото, определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- потпишување или раскинување на значаен договор во вредност која изнесува 10 или повеќе проценти од капиталот на друштвото определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- ново откритие;
- престанок на основната дејност, што имплицира промена во општата деловна ориентација на издавачот;
- промени на клучната позиција на друштвото на пазарот, како резултат на вонредни околности;
- промени во органите на управување и надзор на друштвото;
- промени во деловниот/инвестициониот план.

Објавувања во врска со капиталот

Член 34

Издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата е должен, без одлагање, да ги објави следните информации во врска со својот капитал:

- зголемувања или намалувања на основната главнина;
- измени во структурата на капиталот;
- сите промени во правата кои припаѓаат на било кој вид котирани хартии од вредност;
- одлуки за откуп на сопствени акции, согласно одредбите на Законот за трговски друштва и извршен откуп на сопствени акции (откупена количина и моментална состојба на откупени сопствени акции во апсолутен и процентуален износ во однос на основната главнина на друштвото по извршениот откуп);
- целокупната постапка во врска со продажбата на сопствени акции, согласно Законот за хартии од вредност;
- бројот на акции со право на глас како и процентот на нивното учество во вкупниот број на издадени акции на друштвото кои поединечно ги поседуваат членовите на Управниот или Надзорниот Одбор односно членови на Одборот на директори, во рок од 14 дена од денот на нивното именување;
- купување и продавање на акции на друштвото од страна на членови на Управниот или Надзорниот Одбор односно членови на Одборот на директори во следниве случаи:
  - а) купување или продавање на акции во вредност од 10.000 EUR или повеќе во текот на еден ден на тргување;
  - б) кумулативна вредност на сите купувања (или продавања) на акции во вредност од 10.000 EUR или повеќе во период од 30 календарски дена и
  - в) секое купување или продавање на акции во вредност од 0,5% од вкупниот број на акции со право на глас во друштвото.

Значајни промени во финансиската состојба

Член 35

1. Издавачот е должен, без одлагање, да ги објави следните информации во врска со промените во финансиската состојба:

- осетни намалувања на добивката, загуби поголеми од 30% од активата на друштвото или значајни зголемувања на добивката во два последователни периоди;
- информации во врска со профитот, односно известување дека предвидената профитна динамика не кореспондира со тековните активности;
- стекнување или отуѓување на 5 или повеќе проценти од средствата на друштвото определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- сите нови кредитни задолжувања, со рочност подолги од шест месеци, во случаите кога се постигнува или веќе е постигнато вкупно кумулативно задолжување на друштвото од најмалку 50% од вредноста на капиталот на друштвото определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- сите засновани рачни залози и хипотеки чија вредност, поединечно и/или кумулативно изнесува најмалку 5% од вредноста на капиталот на друштвото определена врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи, вклучително и информации за престанокот на заложеното право по кој било основ (реализација на рачниот залог или хипотека, исполнување на обврската на заложниот должник и др.);
- одлуки од одборот на директори, односно надзорниот одбор на издавачот за одобрување на секоја голема зделка којашто се однесува на имот чијашто вредност е проценета над 20% до 50% од книговодствената вредност на имотот на друштвото определена врз основа на последните финансиски извештаи;
- сите судски постапки во кои е вклучен издавачот како тужител односно тужена страна, чија вредност изнесува најмалку 5% од вредноста на капитал на друштвото определена врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи

2. Доколку менаџментот на друштвото има сознанија за измени што настанале во финансиските услови или во успешноста на работењето на друштвото или во она што друштвото го очекува од својата дејност и ако таквите сознанија можат да доведат до значителни промени во движењето на цената на котираната хартија од вредност, друштвото мора веднаш да ја извести Берзата за сите релевантни податоци за настанатата промена.

Објавување на дивиденден календар

Член 36

Доколку друштвото носи одлука за исплата на дивиденда, истото има обврска да изготви и објави дивиденден календар, во кој треба да бидат утврдени:

- износот на бруто дивиденда по акција изразен во денари

- датумот на пресек на акционерската книга, кој треба да биде најмалку 14 дена од денот на одржување на Собранието на акционери на кое се носи одлуката за делење на дивиденда;
- последниот датум на тргување со право на дивиденда;
- првиот датум на тргување без право на дивиденда;
- временскиот рок (датумот) за исплата на дивидендата;
- начинот на исплата на дивидендата.

Известувања за акции во посед на јавноста **Член 37**

За потребите на континуирано пресметување на процентот на акциите во посед на јавноста, издавачот е должен, без одлагање, писмено да ја известува Берзата ако пропорцијата на котирали обични акции во сопственост на јавноста паднала под минималниот процент наведен во член 4, 5, 6 и 8 од овие Правила.

Известување за значителни удели **Член 38**

1. Издавачот мора да објави известување за сите промени на сопственоста при кои одредени сопственици се стекнале со 5% од главнината на акциите со право на глас. Во известувањето треба да се наведе идентитетот на новите сопственици, бројот на акциите, како и новиот процент на гласачки права.
2. Издавачот мора да објави известување за секоја наредна промена на сопственоста над 5% од главнината на акциите со право на глас.
3. Издавачот мора да објави известување и доколку некој од сопствениците кои поседуваат над 5% од акциите со право на глас го намалиле своето учество во акционерскиот капитал на друштвото.

Известувања во врска со седници на собрание на акционери **Член 39**

1. Издавачите од сите подсегменти се должни да го објават јавниот повик за одржување на Собрание на акционери најмалку 30 дена пред денот на одржување.
2. Издавачите од сите подсегменти се должни јавниот повик за одржување на Собрание на акционери да го објават на насловната страница од својата официјална интернет страница, во најмалку еден дневен весник во Република Македонија како и на интернет страницата на Берзата преку СЕИ-НЕТ.
3. Доколку издавач од било кој подсегмент објави јавен повик за свикување на собрание на акционери во дневен весник или на својата официјална интернет страница, а истиот не го објави преку СЕИ-НЕТ, Берзата може самата да го објави веќе објавениот јавен повик.

4. Издавачите чии акции котираат на подсегментите Супер котација и Берзанска котација се должни да ја објават содржината на следните предлог-одлуки, доколку истите се наведени како точки на дневен ред во објавениот јавен повик за седницата на Собранието на акционери:

- одлука за усвојување на финансиски извештаи;
- одлука за распределба на добивка;
- одлука за распределба на дивиденда и утврдување дивиденден календар;
- одлука за измени во правата на издадените хартии од вредност;
- одлука за промена на членови на органи на управување;
- одлука за статусни промени на друштвото;
- одлука за голема зделка;
- одлука за зделки со заинтересирана страна, заедно со извештајот и мислењето на овластениот ревизор за одбрување на зделката со заинтересирана страна.

Доколку содржината на наведените предлог-одлуки не биде објавена заедно со јавниот повик за седницата на Собранието на акционери, во периодот од објавувањето на јавниот повик до објавувањето на содржината на предлог-одлуките, Берзата времено ќе го прекине тргувањето со акциите на друштвото.

5. Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават целосните материјали за Собранието на акционери во рок од два дена од свикувањето на седница на собранието на акционери. .

6 Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават сите измени и дополнувања на дневниот ред на Собранието на акционери веднаш после објавувањето на истите на насловната страница од својата официјална интернет страница и во најмалку еден дневен весник во Република Македонија.

7. Издавачите од сите подсегменти се должни да ја објават содржината на следните одлуки најдоцна до почетокот на тргувањето на првиот следен ден на тргување после денот на нивното донесување од Собранието на акционери, доколку истите биле донесени на седница на Собранието на акционери:

- одлука за усвојување на финансиски извештаи;
- одлука за распределба на добивка;
- одлука за распределба на дивиденда и утврдување дивиденден календар;
- одлука за измени во правата на издадените хартии од вредност;
- одлука за промена на членови на органи на управување;
- одлука за статусни промени на друштвото
- одлука за голема зделка;
- одлука за зделка со заинтересирана страна.

Доколку издавачите чии акции котираат на подсегментите Супер котација и Берзанска котација не ја објават содржината на наведените одлуки најдоцна до почетокот на тргувањето на првиот следен ден на тргување после денот на нивното донесување од Собранието на акционери, во периодот од денот на

донесување на одлуките до објавувањето на содржината на одлуките, берзата времено ќе го прекине тргувањето со акциите на друштвото.

8. Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават донесените Одлуки од Собранието на акционери и годишниот извештај за работењето, освен одлуките наведени во став 7 од овој член, во рок од 7 дена по усвојувањето од Собранието на акционери.

Објавување на финансиски извештаи Член 40

1. Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават целосните консолидирани и неконсолидирани ревидирани финансиски извештаи (Извештај на независниот ревизор, Биланс на состојба, Биланс на успех, Извештај за паричните текови, Извештај за промените во капиталот и Белешки кон финансиските извештаи) во рок од 7 дена по усвојувањето од Собранието на акционери.
2. Издавачите чии акции се котирали на Супер котација, Берзанска котација и Задолжителна котација се должни да објават неревидирани биланси на успех согласно обрасците утврдени од Берзата за следниве периоди:
  - за периодот 01.01.-31.03. најдоцна до 15.05. во тековната година, како и неревидиран консолидиран Биланс на успех за периодот 01.01.-31.03. најдоцна до 31.05. во тековната година. Доколку 15.05. или 31.05. е неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден.
  - за периодот 01.01.-30.09. најдоцна до 15.11. во тековната година, како и неревидиран консолидиран Биланс на успех за периодот 01.01.-30.09. најдоцна до 30.11. во тековната година. Доколку 15.11. или 30.11. е неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден.Издавачите кај кои посебно регулаторно тело пропишува форма и содржина на финансиските извештаи, покрај неревидираниот биланс на успех и неревидираниот консолидиран биланс на успех, за периодите и во роковите од алинеа 1 и алинеа 2 на овој став, се должни да ги објават и другите неревидираните финансиски извештаи согласно пропишаната форма и содржина од тоа тело.
3. Издавачите од сите подсегменти се должни да објават неревидирани финансиски извештаи согласно обрасците утврдени од Берзата во следниве периоди:
  - неревидирани неконсолидирани и консолидирани финансиски извештаи (Биланс на успех, Биланс на состојба, Извештај за паричните текови и Извештај за промените во капиталот) за периодот 01.01.-30.06. најдоцна до 31.08. тековната година. Доколку 31.08. е неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден.

- неревидирани финансиски извештаи (Биланс на успех, Биланс на состојба, Извештај за паричните текови и Извештај за промените во капиталот) за периодот 01.01.-31.12. најдоцна до 01.03 наредната година, како и неревидирани консолидирани финансиски извештаи за периодот 01.01.-31.12. најдоцна до 01.04 наредната година. Доколку 01.03. или 01.04. е неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден. По исклучок, издавачите кои, согласно законските прописи, доставувањето на годишните сметки до Централниот регистар ќе го направат до 15.03. наредната година, можат да ги објават неревидираните финансиски извештаи преку СЕ-НЕТ најдоцна до 15.03. наредната година, по претходно известување преку СЕИ-НЕТ најдоцна до 01.03 дека објавувањето на финансиските извештаи ќе го направат до 15.03. наредната година.

4. Издавачите од сите подсегменти при објавување на финансиски извештаи од точка 3 на овој член, задолжително треба да објават и образложение кон резултатите кои ги содржат следниве податоци за работењето:

а) известување за евентуални промени во сметководствените политики и методи на вреднување на ставките во финансиските извештаи споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи;

б) подетален коментар на остварените вкупни приходи во однос на претходниот период, кратка анализа на приходите од основна дејност и останатите приходи и остварениот финансиски резултат;

в) подетален коментар на остварените расходи во периодот во однос вкупните расходи и расходите во претходниот период;

г) исплатени дивиденди (вкупно и по акција);

д) вложувања или продажба на материјални средства (недвижности постојки и опрема) или значителен отпис (поголем од 30% од вредноста на средството споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи);

ѓ) промени во кредитните задолжувања (намалувања или зголемување поголеми од 30% споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи);

е) подетален коментар кон исполнување на планот и очекувања за претстојниот период.

**Специфични обврски за известување на издавачите кои се наоѓаат на
подсегментот Супер котација
Член 41**

1. Издавачот е должен сите известувања и финансиски извештаи да ги објавува на македонски и на англиски јазик.

2. Издавачот е должен еднаш годишно да достави сеопфатен извештај за усогласеноста со Кодексот за корпоративно управување на Македонската берза, по принципот „примени или појасни зошто не си применил“.

Овој извештај содржи изјава за тоа како издавачот ги применил принципите на Кодексот за корпоративно управување на Македонска берза, на начин што ќе им овозможи на акционерите да дадат оценка за тоа дали и како овие принципи се применети. Исто така, овој извештај содржи изјава за тоа дали компанијата ги има применето и секоја од одредбите на Кодексот, и во врска со одредбите кои не се применети да даде појаснување за периодот во кој не ги применува одредбите и за причините поради кои истите не ги применува.

3. Издавачот е должен најдоцна до 01.04 во тековната година, да го објави финансискиот план и извадок од усвоената програма за работа на друштвото кој треба да ги содржи најмалку следните податоци:

- предвидувањата за окружувањето во кое се планира работењето на друштвото;
- планираното зголемување/намалување на обемот на работењето на друштвото;
- планирано зголемување/намалување на инвестициите во наредната година;
- планиран пораст/намалување на билансните позиции и тоа посебно за: средствата, обврските, капиталот, приходите, расходите и добивката/загубата по оданочување.

4. Издавачот е должен да ја објави содржината на Одлуката за усвојување на финансискиот план и Одлуката за програма за работа на друштвото по нивното усвојување од Собранието на акционери во рокот утврден во член 39, став 8 од овие Правила.

5. Издавачот е должен да ги објави и сите измени и дополнувања на објавениот финансиски план и сите измени и дополнувања на објавениот извадок од објавената програма за работа на друштвото по нивното усвојување од органот на управување, во рок од 7 дена по усвојувањето.

**Специфични обврски за известување на издавачите кои се наоѓаат на
подсегментот Берзанска котација
Член 42**

1. Издавачот чии акции се наоѓаат на Берзанска котација е должен да го објави финансискиот план, како и сите негови измени и дополнувања најдоцна до 01.04 во тековната година, доколку истиот се изготвува и усвојува од органот на управување на издавачот.

2. Доколку издавачот не постапи согласно став 1 од овој член, во истиот рок треба да објави известување со образложение зошто нема извршено објавување на финансискиот план.

3. Издавачот е должен да ја објави содржината на Одлуката за усвојување на финансискиот план по нејзиното усвојување од Собранието на акционери во рокот утврден во член 39, став 8 од овие Правила, доколку издавачот донесува таква одлука на Собрание на акционери.

**Обврски за известување на државни институции, јавни претпријатија,
единици на локалната самоуправа и Народна банка на Република Македонија
Член 43**

1. Државните институции, јавните претпријатија, единиците на локална самоуправа и Народна банка на Република Македонија треба да обезбедат:

- достапност на сите информации кои на сопствениците на хартиите од вредност би им овозможиле остварување на нивните права или кои би можеле да имаат влијание врз цената на хартиите од вредност и однесувањето на инвеститорите и сопствениците на хартии од вредност;
- еднаков третман на правата на сите сопственици на котирани хартии од вредност од ист род;
- објавување на известувања во врска со исплата на каматата и известувања за сите откупи или повлекувања од котација на издадените хартии од вредност.

2. Доколку институциите од став 1 на овој член усвојуваат буџет, истиот се доставува до Берзата, како и сите одлуки поврзани со направени измени и дополнувања (ребаланс) на буџетот, во рок од 7 дена по нивното усвојување.

Глава VII. ПРОШИРУВАЊЕ НА КОТАЦИЈАТА НА ХАРТИИТЕ ОД ВРЕДНОСТ

**Општи одредби
Член 44**

1. Издавачот е должен да ја извести Берзата за впишаните промени на номиналниот капитал во трговскиот регистар и уписот во Централниот депозитар за хартии од вредност.

2. Берзата е должна навремено да ја извести јавноста за одлуката за датата на приемот на хартијата од вредност на котација и за датата на почетокот на тргувањето со таа хартија од вредност.

**Проширување на котацијата врз основа на издавање на нови емисии на
хартии од вредност
Член 45**

Во случај кога издавачот ја проширува котацијата на хартиите од вредност врз основа на издавање на нови акции од ист род, должен е да извести за следното:

- одлуката за издавање на нова емисија;
- одобрението од Комисијата за хартии од вредност;
- степенот на реализација на новата емисија (во број на акции и процент);
- уписот на новиот номинален капитал во трговскиот регистар;
- уписот на новоиздадените хартии од вредност во Централниот депозитар за хартии од вредност.

Проширување на котацијата врз основа на условно зголемување на основната главнина
Член 46

Во случај кога издавачот бара проширување на котацијата на веќе котираните хартии од вредност, врз основа на условно зголемување на основната главнина (заради конверзија на одредени хартии од вредност во акции кои се веќе котираните), должен е да објави известување за бројот на сменетите конвертибилни хартии од вредност и врз основа на тоа и за бројот на акциите.

Котација врз основа на спојување
Член 47

Во случај кога издавачот бара котација врз основа на спојување на две или повеќе акционерски друштва, должен е до Берзата да достави:

- Одлука за спојување;
- Одлуки за потврдување на спојувањето, прифатен од собранијата на друштвата што се спојуваат (доколку се создава ново друштво);
- Одобрение од надлежен орган (доколку постои);
- Спогодба за спојување (во случај на спојување на друштва);
- Извод од уписот во трговскиот регистар;
- Ревидирани финансиски извештаи на друштвата што се спојуваат, за последните три години;
- Извештај на ревизорот за спојувањето, заедно со изготвените финансиски извештаи;
- Статут (доколку се создава ново друштво);
- Информација за износот на номиналниот капитал на новото друштво, бројот, номиналната вредност и описот на издадените хартии од вредност, бројот на акционери и процентот на распространетост на акциите во јавноста;
- Информација за акционерите кои поседуваат над 5% од вкупниот број на издадени акции на друштвото, нивните имиња и процентот на учество;
- Информација за акциите кои ги поседуваат членовите на органите на управување на друштвото, бројот на акции и процентот на учество;
- Доколку се создава ново друштво, информација за идната стратегија на друштвото, деловната политика, очекуваните приходи во идните периоди.

Промена на родот на хартиите од вредност
Член 48

Во случај кога издавачот ја проширува котацијата на хартиите од вредност заради промена на хартиите од вредност од еден во друг род, должен е да ја извести Берзата за следното:

- одлука за промена на родот на хартиите од вредност;
- опис на родот на акциите на кои се однесува промената, бројот на акции и нивната номинална вредност.

Глава VIII. ПРЕФРЛУВАЊЕ НА КОТИРАНИ АКЦИИ ОД ЕДЕН НА ДРУГ ПОДСЕГМЕН НА КОТАЦИЈА

Постапка за префрлување

Член 49

1. Издавач чии акции се котирани на Официјалниот пазар на Берзата може да побара префрлување на акциите од понизок на повисок подсегмент на котација, доколку ги исполнува критериумите за котација на соодветниот подсегмент.
2. Издавач чии акции се котирани на Официјалниот пазар на Берзата може да побара префрлување на акциите од повисок на понизок подсегмент на котација, врз основа на одлука за исклучување од котација од подсегметот на кој што бил котиран, донесена на Собрание на акционери.
3. Издавачот чии акции се котирани на подсегментите Супер котација и Берзанска котација не може да побараат префрлување на подсегментот Котација на мали акционерски друштва доколку ги исполнува условите за котација на пазарниот подсегмент Задолжителна котација.
4. Берзата може да донесе одлука да ги префрли котираните акции од повисок на понизок пазарен подсегмент доколку издавачот престанува да ги исполнува критериумите за котација на пазарниот подсегмент на кој биле котирани акциите.
5. Одредбите од став 4 од овој член не се однесуваат на котираните акции на подсегментот Задолжителна котација.
6. При префрлање на котирани акции од еден на друг пазарен подсегмент согласно овој член не се применуваат одредбите од глава IV од овие Правила.
7. За донесената одлука за префрлување на акции на одреден издавач од еден на друг подсегмент на котација Берзата го известува издавачот, членките на Берзата и јавноста.

Глава IX. ПОЧИТУВАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА КОТАЦИЈА

Почитување на правилата

Член 50

1. Издавачот е должен да ги почитува правилата за котација.
2. Издавачот е должен:
  - да ги достави до Берзата сите дополнителни информации и појаснувања во постапката за котација;
  - да ги достави сите информации за кои Берзата смета дека се неопходни, со цел заштита на инвеститорите и интегритетот на пазарот;
  - да ги почитува постојаните обврски од глава VI на овие Правила.

Спроведување на правилата

Член 51

1. Доколку се утврди дека издавачот ги прекршил правилата за котација, Одборот на директори на Берзата може да изрече една или повеќе од следните мерки:

- да го опомене издавачот;
- да објави дека издавачот е опоменат заради непочитување на правилата за котација и тоа: преку интернет страницата на Берзата, преку дневен весник или и преку интернет страницата на Берзата и преку дневен весник;
- да изврши суспендирање (привремено прекинување) на тргувањето со одредена хартија од вредност;
- да ги префрли котираниите акции на издавачот од повисок на понизок пазарен подсегмент;
- да изврши трајно исклучување на хартиите од вредност од котација.

2. Берзата може во било кое време да бара од издавачот објавување на информации во форма и временски рок за кој таа цени дека е соодветен, се со цел заштита на инвеститорите и одржување на стабилен пазар.

3. Доколку издавачот не ја почитува претходната одредба, Берзата може сама да ја објави информацијата, иако издавачот ја запознал Берзата со причините за кои самиот смета дека информацијата не би требало да биде објавена.

4. Одредбите од став 1, алинеја 3, 4 и 5 на овој член не се применуваат за издавачи чии хартии од вредност се котирани на подсегментот Задолжителна котација.

5. Одборот на директори на Берзата ќе донесе Одлука во која ќе ги утврди критериумите, начинот и постапката за опоменување и за известување на Комисијата за хартии од вредност во случаи кога издавачи котирани на подсегментот Задолжителна котација ќе ги прекршат постојаните обврски за известување од Глава VI од Правилата за котација.

Жалба Член 52

Доколку не е задоволен со донесената одлука од страна на Одборот на директори на Берзата согласно член 51 од овие Правила, Издавачот може, преку Берзата, да достави жалба до Комисијата за хартии од вредност во рок од 8 дена од приемот на одлуката.

Суспендирање од котација Член 53

1. Во случај одржувањето на стабилен пазар да е или би било загрозувано или каде заштитата на инвеститорите така налага, Одборот на директори на Берзата може да донесе одлука за суспендирање на котацијата на било која хартија од вредност во рок не подолг од 30 дена.

2. Предлог за суспендирање на котацијата на одредена хартија од вредност до Одборот на директори може да достави и Комисијата за котација на Берзата.

Исклучување од котација Член 54

1. Одборот на директори на Берзата може да исклучи од котација било која хартија од вредност, доколку издавачот не ги почитува одредбите од овие Правила, или при престанок на друштвото по различни основи (стечај, ликвидација, статусни промени и др.).

2. Одборот на директори може да исклучи од котација хартии од вредност доколку издавачот на хартиите поднесе писмено барање за исклучување врз основа на одлука од собранието на акционери.

3. Одборот на директори на Берзата може да донесе одлука за исклучување од котација и по предлог на Комисијата за котација, доколку постои проценка дека постојат посебни околности кои го попречуваат нормалното и редовно тргување со хартиите од вредност.

4. Терминот посебни околности во смисла на став 3 од овој член ги опфаќа следните околности:

- доколку со котираната хартија од вредност не е реализирано тргување (по сите основи) во временски рок подолг од 6 месеци и овој рок може да се промени со согласност добиена од Комисијата за хартии од вредност;
- доколку се докаже дека хартијата од вредност била примена врз основа на невестинити односно погрешни податоци;
- доколку издавачот односно хартијата од вредност со текот на времето не ги исполнува општите и посебните условите за котација согласно овие Правила;
- доколку издавачот односно хартијата од вредност не ги исполнува постојаните обврски согласно глава VI од овие Правила;
- кај обврзниците, со настанување на правни последици при воведување на ликвидација или стечај;
- доколку настанат други сериозни причини кои ги загрозуваат интересите на инвеститорите;
- доколку издавачот не ги исполнува финансиските обврски кон Берзата.

5. Одредбите од став 1, став 2 и став 3 од овој член не се применуваат за издавачи чии хартии од вредност се котирани на подсегментот Задолжителна котација. Издавачите котирани на подсегментот Задолжителна котација можат да бидат исклучени од котација само при случаи пропишани со Закон, како и во случај на престанок на друштвото по различни основи (стечај, ликвидација, статусни промени и др.).

6. Доколку хартиите од вредност кои се исклучени од котација согласно став 1, став 2 и став 3 од овој член ги исполнуваат условите за котација на подсегментот

Задолжителна котација, истите се префрлуваат на подсегментот Задолжителна котација без да се применуваат одредбите од Глава IV на овие Правила.

7. Со акциите кои се исклучени од котација може да се тргува на Редовниот пазар на Берзата.

8. Во случај на исклучување на хартиите од вредност од котација на Официјалниот пазар, може да се поднесе повторно барање за прием на котација на Официјалниот пазар по изминување на една година од денот на исклучувањето.

9. Во случај на исклучување на хартијата од вредност од котација, исклучена е одговорноста на Берзата за евентуална отштета, под услов ако со правосилна судска пресуда е потврдено дека одлуката е донесена во согласност за законските прописи и во согласност со актите на Берзата.

Глава X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 55

1. Издавачите чии акции котираат на подсегментот Берзанска котација на денот на отпочнување на примена на овие Правила, а кои не ги исполнуваат критериумите за котација на пазарниот подсегмент Берзанска котација утврдени во овие Правила, ќе продолжат да котираат на тој пазарен подсегмент.

2. Овие Правила влегуваат во сила со денот на донесување, а ќе се применуваат најдоцна по истекот на 7 (седум) дена од денот на приемот на согласноста од страна на Комисијата за хартии од вредност.

3. Овој пречистен текст започнува да се применува од 18.02.2019 година со што престанува да важи Пречистениот текст на Правилата за котација на Берзата бр.02-1015/2 од 30.07.2018 година.

Одбор на директори
Претседател

Коста Костовски